

Merknader til de enkelte bestemmelsene i energilovforskriften

Til § 1-1 Virkeområde

Departementet foreslår endringer i beskrivelsen av energilovforskriftens virkeområde for å følge opp endringene i energiloven §§ 3-1, 3-2 og 5-1, jf. Ot. prp. nr. 62 (2008-2009). Endringene i energiloven utvider den konsesjonspliktige virksomheten til også å omfatte eierskap til elektriske anlegg og fjernvarmeanlegg, i tillegg til bygging og drift av slike anlegg.

Opplysninger om omsøkte eierforhold skal presenteres og vurderes før nye konsesjoner, inkludert fornyelser, kan tildeles. Konsesjon skal som tidligere tildeles den som reelt skal drive de elektriske anleggene, og driver skal normalt også være eier. Konsesjonen gis til å bygge, eie og drive.

Et skille mellom drift og eierskap kan imidlertid i visse tilfeller godkjennes. Hovedkriteriene for slik godkjenning er at konsesjonær gjennom avtaler har slik rettslig og fysisk kontroll over anleggene at konsesjonær utvilsomt kan oppfylle alle krav til anlegget som er fastsatt i eller i medhold av energiloven. Videre må eier, jf. energiloven § 2-2 tredje ledd, gjennom ressurser, kompetanse, lokalisering og tilknytning til anleggene også kunne vært tildelt konsesjon.

Ved skille mellom eierskap og drift vil konsesjonen gis for å bygge og drive, og det er konsesjonær i egenskap av driver som er ansvarlig for at eierskapet til enhver tid er i samsvar med lovgivning og konsesjonsvilkår. Konsesjonær skal ta kontakt med NVE ved endringer. Dette presiseres i vilkår i nye konsesjoner. I henhold til gjeldende forvaltningspraksis gjelder det samme vilkår for allerede tildelte konsesjoner. Dette betyr at NVE også kan trekke konsesjonen tilbake dersom det skulle vise seg at forutsetningen for tildeling av konsesjonen ikke lenger er til stede, jf. energiloven § 10-3 fjerde ledd.

Det foreslås at bruk av elektrisk energi tas inn i bestemmelsen om virkeområdet til energilovforskriften. Bakgrunnen for endringen er å synliggjøre forskriftens saklige virkeområde, i tråd med tittelen på forskriften. Endringen vil medføre at virkeområdet for forskriften og energiloven er sammenfallende.

Til § 3-1 Konsesjonsplikt for elektriske anlegg

Departementets forslag til endringer i § 3-1 er en oppfølging av endringene i energiloven § 3-1, jf. Ot. prp. nr. 62 (2008-2009). Forslaget her er basert på en vurdering av hvordan man best mulig kan få frem grensene for konsesjonsplikt for elektriske anlegg.

Departementet foreslår at § 3-1 første ledd videreføres uendret. Første ledd innebærer at grensen for konsesjonsplikten for produksjonsanlegg og andre anlegg, som ikke omfattes av reglene for fordelingsanlegg i annet til fjerde ledd, skal være 1000 volt vekselstrøm/1500 volt likestrøm.

For produksjonsanlegg innebærer § 3-1 at gjeldende rettstilstand opprettholdes ettersom bestemmelsen ikke gir noen unntak fra konsesjonsplikten for elektriske anlegg som tilknytter produksjonsenheter til nettet. Tilsvarende gjelder for anlegg for omforming og overføring.

For fordelingsanlegg fram til sluttbrukere medfører forslaget her en endring ved at alle fordelingsanlegg i utgangspunktet foreslås omfattet av konsesjonsplikten. Fordelingsanlegg vil være konsesjonspliktige så lenge de ikke er omfattet av de generelle unntakene for fordelingsanlegg i tredje ledd eller gis særskilt unntak etter fjerde ledd. Hvis det etableres

fordelingsanlegg fra småkraftverk til sluttbrukere, vil disse omfattes av reglene om fordelingsanlegg i bestemmelsens annet til fjerde ledd.

Annet ledd har som hensikt å fastsette at det bare skal være ett tilknytningspunkt for hver kunde på hver lokasjon. For bolighus vil tilknytningspunktet være i klemme på husvegg eller innføring gjennom grunnmur. For gårdsbruk vil det være ett tilknytningspunkt for hver gård, slik at interne nett på gården ikke gir noe nytt tilknytningspunkt. Tilsvarende vil gjelde for bedriftsinterne nett.

Tredje ledd gir to unntak for fordelingsanlegg med spenning under 1000 volt vekselstrøm/1500 volt likestrøm.

Bokstav a) unntar kundespesifikke anlegg fra konsesjonsplikt. Med kundespesifikke anlegg menes elektriske anlegg som eies og brukes av bare denne kunden selv. Dette innebærer at forsyningsnett innad på kundespesifikke industriområder, gårdstun og lignende vil være unntatt konsesjonsplikt. Videre vil veilys være omfattet av dette unntaket fra konsesjonsplikten.

Bokstav b) unntar fordelingsanlegg som er bygget for å levere kraft fra lokal produksjon til uttakskunder hvor samlet hovedsikringskapasitet ikke overstiger 200 A ved 3 faser og 230 V. Det innebærer at det er størrelsen på uttaket som er avgjørende for om unntaket kommer til anvendelse. Departementet mener det ikke er hensiktsmessig å knytte unntaksbestemmelsen opp mot den lokale kraftproduksjonens installerte effekt. Bokstav b) gir dermed eksempelvis unntak fra hovedregelen om konsesjonsplikt for fordelingsanlegg med ekstern leveranse for opp til og med 3 normale eneboliger. Unntaket gjelder gårds- og grendeverk med ekstern leveranse av svært begrenset omfang. Det kan etableres andre særlige ordninger med lokale forsyningsløsninger utover begrensningen på hovedsikringskapasiteten. Det vises til merknadene under fjerde ledd nedenfor.

Fjerde ledd gir adgang til å vedta at andre fordelingsanlegg enn de som er omhandlet av unntakene i tredje ledd skal være unntatt konsesjonsplikt der dette anses åpenbart unødvendig. Bestemmelsen åpner for at konsesjonsmyndigheten kan vedta slike unntak i tilfeller hvor lokal forsyning fremstår som en mer rasjonell løsning ut fra hensynet til produksjonen, kundenes interesser og distribusjonsnett i området for øvrig. Konsesjonsfri etablering av slike fordelingsanlegg forutsetter en nærmere vurdering hvor det i tillegg til ovennevnte hensyn også må ses hen til områdekonsesjonærens leveringsplikt og kundenes avhengighet av tilstrekkelig ledningsbundet reserveforsyning. Lokal forsyning utover grensen i bokstav b ovenfor kan for eksempel være aktuelt for næringsvirksomhet uten krav til ledningsbundet reservetilførsel.

Til § 3-2 Innholdet i søknader om konsesjon for elektriske anlegg

Departementet foreslår endringer i kravet til innhold i søknader om konsesjon til elektriske anlegg for å følge opp endringene i energiloven §§ 3-1 og 3-2, jf. Ot. prp. nr. 62 (2008-2009). Endringene i energiloven utvider den konsesjonspliktige virksomheten til også å omfatte eierskap til elektriske anlegg, i tillegg til bygging og drift av slike anlegg.

Til § 3-3 Områdekonsesjon

Departementet foreslår en nedre grense på 230 V for konsesjonspliktige elektriske anlegg. Områdekonsesjonærer har etter praksis til nå også kunnet bygge slike anlegg innen sin områdekonsesjon. Forskriftsendringen angir nå også en nedre grense dels for å følge opp den

nye formuleringen i energiloven § 3-2, og dels for å minne om at også fordelingsanlegg med spenning ned til og med 230 V normalt skal bygges ut av områdekonsesjonær, jf § 3-1 i energilovforskriften.

Til ny § 3-4 Tilknytningsplikt for produksjon

Forslaget til ny § 3-4 i energilovforskriften omfatter kun tilknytningsplikt for produksjon. Departementet viser til at tilknytningsplikten for forbruk til regional- og sentralnett går fram av energiloven § 3-4.

Første ledd avklarer hvem tilknytnings- og investeringsplikten for produksjon gjelder for, også i de tilfellene hvor tilknytning utløser behov for investering i overliggende nett. Det kan tenkes at det eksisterer flere mulige nettalternativer. Ved uenighet om hvilket alternativ som omfattes av tilknytningsplikten, kan saken bringes inn for NVE.

Av annet ledd fremgår det at nødvendig nettkapasitet for tilknytning av produksjonsanlegg innebærer at det til skal være driftsmessig forsvarlig å koble til anlegget. En vurdering av hva som er driftsmessig forsvarlig å tilkoble nettet er dermed grunnlaget for å vurdere behovet for nødvendige investeringer i nettkapasitet. Lovfestet tilknytningsplikt kan ikke fravikes ved avtale, f.eks. gjennom avtaler om produksjonsbegrensninger i enkelte perioder. I Ot.prp. nr. 62 (2008-2009) er det fremhevet at produksjonsanlegg i enkelte situasjoner kan knyttes til nettet tidligere dersom nettselskapet og produsenten kommer til en midlertidig avtale i den perioden hvor det ikke er tilstrekkelig nettkapasitet, men hvor alternative tiltak kan gjøre tilknytning driftsmessig forsvarlig. Slike alternative tiltak gir imidlertid ikke nettselskapet noe fritak fra plikten til å etablere en nettilknytning som på permanent basis sikrer at produksjonsanlegget kan utnytte installert effekt til enhver tid.

Tredje ledd presiserer innholdet av tilknytningsplikten, og at gjennomføringen av tilknytningen i de ulike faser skal finne sted uten ugrunnet opphold. Alle produsenter som har fått meddelt konsesjon vil ha rett til tilknytning. Ved behov for forsterkninger i nettet vil nettselskapet ha en plikt til å investere i nødvendige nettanlegg fra det tidspunkt det er inngått en konkret tilknytningsavtale med aktuelle produsenter.

Fjerde ledd gir NVE hjemmel til å gi fritak etter søknad, basert på en vurdering av om prosjektet er samfunnsmessig rasjonelt eller ikke. Med samfunnsmessig rasjonelt legger man til grunn at både de kostnads- og nytteelementer som kan verdsettes i kroner, og de elementer som i dag ikke kan verdsettes på vanlig måte, skal vurderes. Videre presiseres at det ikke kan søkes på generelt grunnlag, men at en søknad om fritak må knyttes til en konkret nettinvestering. I tredje punktum presiseres at det er den enkelte berørte konsesjonær som selv er ansvarlig for å søke om fritak for anlegg konsesjonæren om nødvendig må investere i.

Departementet viser også til at det på NVEs nettsider finnes nærmere veiledning om plikten til å gi produsenter nettilknytning.

Til § 5-1 Konsesjonsplikt for fjernvarmeanlegg

Henvisningen i § 5-1 om konsesjonsplikt for fjernvarmeanlegg til plan- og bygningsloven må oppdateres som en følge av ny byggesaksdel til plan- og bygningsloven, jf. Ot. prp. nr. 45 (2007-2008), Innst. O. nr. 50 (2008-2009) og Besl. O. nr. 68 (2008-2009). Ny plan- og bygningslov § 27-5 første ledd viderefører den sentrale delen av gjeldende lov § 66a om tilknytningsplikt for fjernvarmeanlegg, mens § 27-5 annet ledd er et unntak fra første ledd som kommunene kan benytte der det ut fra miljøhensyn ikke er hensiktsmessig å kreve

tilknytning til fjernvarmeanlegg. Byggesaksdelen av ny plan- og bygningslov vil først tre i kraft 1. juli 2010.

Til § 5-2 Innholdet i søknader om konsesjon for fjernvarmeanlegg

Departementet foreslår en endring i kravet til innhold i søknader om konsesjon for fjernvarmeanlegg for å følge opp endringen i energiloven § 5-1, jf. Ot. prp. nr. 62 (2008-2009). Lovendringen medfører at den konsesjonspliktige virksomheten er utvidet til også å gjelde eierskap til fjernvarmeanlegg, i tillegg til bygging og drift av slike anlegg.

Til kapitlene 5A – 9

Energilovforskriften følger i all hovedsak den samme strukturen som energiloven. På bakgrunn av innføring av et nytt kapittel 8 om bygningers energitilstand i energiloven, ble det foretatt en omnummerering av kapitlene 5A, 5B, 6, 7 og 8, jf. Ot. prp. nr. 24 (2008-2009). Etter departementets vurdering er det derfor hensiktsmessig med en tilsvarende omnummerering av energilovforskriften. Nærmere forskrifter om bygningers energitilstand er fastsatt som egen forskrift. Energilovforskriftens kapittelnummerering blir derfor likevel ikke helt sammenfallende med inndelingen i energiloven.

Til § 8-1 Formål

Som følge av at nåværende § 5A-2 blir § 6-2, må henvisningen til § 5A-2 endres til § 6-2.

Til § 8-3 Sikringstiltak

Som følge av at energiloven nåværende § 6-3 blir § 9-3, må henvisningen til energiloven § 6-3 endres til § 9-3.

Til § 9-1 ny bokstav s

Som følge av innføring av tilknytningsplikt for produksjon og for forbruk til regional- og sentralnettet i energiloven § 3-4, jf. Ot. prp. nr. 62 (2008-2009), og forslag til ny bestemmelse om tilknytningsplikt i energilovforskriften § 3-4, utvides NVEs forskriftskompetanse til også å omfatte tilknytningsplikten.

Til § 9-7 Overtredelsesgebyr

Henvisningen til nåværende § 3-4 endres som følge av at § 3-4 blir ny § 3-5. Som følge av at nåværende § 5B-1 blir § 7-1, må henvisningen til § 5B-1 tredje ledd endres til § 7-1 tredje ledd. Som følge av at energiloven § 7-7 endres til § 10-7, jf. Ot. prp. nr. 24 (2008-2009), må henvisningen til energiloven § 7-7 endres til § 10-7.

Økonomiske og administrative konsekvenser

De materielle endringene som foreslås i energilovforskriften er oppfølginger av endringene i energiloven, jf. Ot. prp. nr. 62 (2008-2009). Det vises til redegjørelsen for de økonomiske og administrative konsekvensene av lovendringene i proposisjonen når det gjelder etablering av tilknytningsplikt, utvidelse av konsesjonsplikten for elektriske anlegg, og utvidelse av den konsesjonspliktige virksomheten til også å omfatte eierskap.